

el 8, lo verificaren sense novetat, però al dia següent la tranquilitat dels soldats degut à una mala mar que durant la nit se girà, la majoria d'ells se marejaren afecle del gronxament del barco, que al dir d'ells se convertí en un brés.

A les dos de la tarda del dia 9 arribaren à la gran Canaria, desembarcant al port de «La Luz»; munió de persones esperaven l'arribada del trasatlàntich, y al fer aquesta entrada al port fou rebut als acorts de la marxa de Cádiz, que executava la banda del poble. Los soldats foren vitorejats à mes no poguer y varias persones onejavan à l'aire banderas ab los colors nacionals.

B En questa població's donà dos dies de descans à las tropas y al dia 11 embarcaren de nou cap à la isla de Lanzarote en petit vaporet; arribaren à Arrecife al matí del seguent dia 12, tenint una travesia tant curta com perillosa, puig los vapores se vegueren obligats à collocar els pals los fansis d'aussili, donchs se temia un naufragi.

Afortunadament no succeí així y 'ls soldats expedicionaris desembarcaren sense novetat.

Arrecife es una població que reuneix molt pocas comoditats pera que aquelles foras hi fassin llarga estada.

Son clima es sàs, sa campinya molt fertil y es terra de camells; pero no hi ha cap font y las casas venen obligadas à tenir cisternes pera procurarse així l'aigua pera beure y pera los demés usos domèstics.

Un altre dia li comunicaré nous detalls.

Mani y disposi de son affcm. S. S. y company.

Lo Corresponsal.

CRÓNICA

OBSEERVACIONS METEOROLÒGICAS

del dia 2 d' Maig de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPET

HORAS d'obser- vació	BARÓMETRE aneroidi	GRAU d'humitat	PLUJA en 24 h.	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER- PARTICULAR
9 m.	750	88		3.3	Ras	Nuvol

HORAS d'obser- vació	TEMPERATURAS	VENTS	NUVOLS
	Maxima Minim. Term. tipo	direcció classe	can
9 m.	35 23	NEVADA	05
3 t.	35 23	SE. SE. Cumul. Cun din	07

La del diumenge sigue nit d'emocions y decaments causats per las tristes novas que 'l telégrafo nos comunicà, y que prompte foren del domini públich, referents al combat naval que en aigües de Cavite havia sostingut la nostra la escuadra norteamericana. Nos hauriam abstingut de donar aquellas notícias si la publicació de las mateixas per la prempsa de fora no hagués fet inútil lo nostre silenci, ja que la impressió que en lo públich causaren fou desastrossíssima y no concepiuém à aquest en disposició favorable de rebri-les en aquests moments en que tan paborós y negre s' presenta lo pervindre de la desamparada y orfa Espanya.

Mes à nosaltres, que en las causas que han motivat y'ns han conduït à la crisi que tan terrible se 'ns presenta, hem tingut desde sos comensos ideas propias y hem sustentat opinions contraries à las opinions de la majoria dels espanyols, y per lo tant podém creurens lliures de las responsabilitats originadas per tants desacerts comesos, nos toca avuy una vegada més tractar de condonar l'esperit públich per lo camí de la veritat y del bon seny.

Fet està 'l mal é inevitable avuy es per més sacrificis que 's fassin; s'ha volgut la guerra y hem d'acceptar-sas consecuencias, y de consegüent l'únich que devém procurar ès que aquesta acabi cuant més aviat millor y ab lo menor mal y dany possible.

Pero per altra part lo públich deu estar previngut à rebre tota classe de notícias y no impresionar-se massa fort, porque hi ha que desenganyar-se, en tota guerra, y particularment de les que revesteixen lo carácter y condicions de la actual, los èxits no son sempre segurs com tampoc los fracassos contínus.

Trist, tristissim es rebre notícias desagradables, però així com hem criticat los entusiasmés exagerats y extremerans, no podém menos de doldrens y esperar-nos dels pessimismes precipitats; estém al ball y hem de ballar encara que, com vulgarment se diu, ab la mes fletja, pero que siga ab entusiasme, ab confiança en nosaltres mateixos, en la pericia y coneixement dels directors de la guerra y del Gobern, sia qualsevolga, dels cuales seràn las responsabilitats, y nosaltres ajudemlos en lo possible procurant inculcar en lo públich la ne-

cessitat de conservar-se seré y tranquil, que no pot haverbi res més perillós pera una nació que aquests moviments irreflexius y exaderats del sentiment públich, puig revelan la poca confiança que té en ell mateix y en sus forses, posant en evidència devant del enemic sa debilitat y desconfiança.

Demostrém que no 'ns arredran las contrarietats, que diposats estém à soportar ab resignació totas cuantes la adversa fortuna nos depari, pero que nostre alé, nostres entusiasmés, nostres sacrificis, no han de falhar pera tractar de contrarrestarlas, ni desconfié de nostras forses ni del èxit de nostres entusiasmés; pero tot això ab prudència, ab mesura, que nostres nobles moviments del cor vagin acompañats dels reflexius del cervell, que si 'ls primers han de ser gran factor pera 'ls èxits, los segons no ho han de ser menys pera conduhirnos més o menos fort à una solució que sense ferir los sentiments nobles y honrosos, constitueixi pera l'esdevenir d'aquesta malaurada Nació lo terme de sos infortunis y l'principi d'una esperança en sa futura regeneració.

A les cinqu d'ahir al matí un gos de terraneva acometé en lo carrer de Sant Joan à una noyeta de 10 anys anomenada Isabel Montferrer clavantli una mossegada al brás.

Portada la noyeta à la casa de la ciutat fou carada de primera intenció y 'l senyor Alcalde ab molt bon acert ha disposit que avuy en lo primer tren sortís la noya en companyia de son pare y del Veterinari del Municipi don Jaume Sardà cap à Barcelona pera sotmetre à la noya al tractament del Dr. Ferrán, puig hi ha indicis que fan creure que aquell gos estava rabios.

Celebraríam que no fós així.

En lo mercat que celebra ahi nostra ciutat hi acudí bon número de forasters dels pobles comarcans.

Efecte dels als cambis ab l'extranger se verifica-rem algunes transaccions ab los fruixs del país que s'exportan à Fransa y Inglaterra y las botigas de robes també foren bónas vendas per la por que hi ha, per cert ben fundada, de que no s'aumentin los preus. Las notícies per aemes sensibles, que referents à la guerra, ans d'ahir nos comunicá l'intelégrato, foren molt mala impressió à nostré vehinat. A la velocitat del llam cèrria-pels cafès lo resultat del combat naval à Cavite y fins en las personas mes pesimistas sobre 'ls resultats que hem d'esperar de la guerra s'observava en los rostres la gran contrarietat que experimentavan. Creyém que en las presents circumstancies l'esperit públich fa mal en deixarse portar per los sentimets de son cor y que es convenient fer un «tour de force» com diulen los francesos, pera acostumbrar-se à rebre ab serenitat novas tant dolorosas.

Exponentànement tots los empleats de la Companyia de Telefones interurbans han acordat contribuir à la suscripció nacional ab un dia de sou cada més.

Lo vapor anglés «Athénien», arribat al port de Barcelona carregat de blat de Constantinopla, ha sortit ab direcció à Liverpool sens haver descarregat 470 toneladas de blat que portava à causa de la espatiosa puya dels cambis, ja que no s'va avenir à cobrar més que ab or.

Lo port de Barcelona s'està omplint de vapors transatlàntichs y barcos de vela de navegació d'altura, que amarran y desapareixen sus tripulacions en virtut del actual estat de cosas. Divendres amarraren à la segona andana dos vapors de la casa Prats y C., los quals despediren al personal, havent també fet lo mateix la casa Jover y Serra ab la dotació de son vapor «J. Jover y Serra». En lo moll Nou, devant al Vulcano, s'han reunit ja tres vapors del Sr. Pinillos de Cádiz y s'esperan altres de la mateixa casa ab lo proposito també de desarmarlos, de modo que las operacions dels molts quedaran reduïdes aviat als arribos de Marsella, l'Havre, Génova, variis ports inglesos, Hamburg y al comers de cabotatge.

En la Administració de Consums d'aquesta ciutat, se recandaren per diferentes espècies, en lo dia d'ahir, la cantitat de 1033'62 pessetes.

Un diccionari útil. — Hem rebut la visita de las primeras entregas del «Diccionario de la Administración municipal de España», que publica «El Secretariado», de Madrid.

Ab lo simple fulleig dels mencionats cuaderns, se

veu fàcilment que la obra es d'utilitat indiscutible y de gran profit pera tots los ayments de la administració.

En dit Diccionari s'hi insertan las Lleyes integrals y las Reals órdes y Circulares que interessan à la Administració municipal ó als Ajuntaments; y seguidament ó sia després de las disposicions legals, van los formularis pera portar à cap lo servei que 's recomana, resultant ab això un gran estalvi de travall pera 'ls Alcaldes, Secretaris y demés funcionaris y una no escassa facilitat pera la interpretació de las Lleyes.

Aquesta obra, que aventureja à las demés similars en lo que 's refereix als formularis, s'obrirà pás, perquè ademés de la gran ventatja de ser molt útil, l'acompanya la bona impressió, lo bon paper y la economia.

ESCORIAS THOMAS. — Vegis l'anunci de la quarta plana. Digrigir-se à casa Gambús, carrer de Vila (Bou) 12.

Crónica teatral

LA PAU TURBADA

La societat recreativa «El Alba» que tant se desvetlla per proporcionar als seus socis lo més esbarjar possible, organisa per diumenge à la nit una funció à carrech de la secció d'aficionats.

Se posa en escena per primera vegada en aqñell teatre lo drama històric «La fi de Serrallonga», la passa «La vida al encant» y l'estreno de la comèdia quin títol encabessa aquesta crònica.

La execució que capigué à las dos obres mentides fou bastant acceptable y proporciona als joves aficionats bastants aplausos.

De «La pau turbada», escrita per nostre amich y corresponsal de Lo Somatent à Tortosa D. Joseph Ferré y Gendre, ne dirém quatre paraules, emetent ab tota sinceritat la nostra opinió, segurs de que l'amich Ferré preferira aquest judici imparcial à una critica ràstera, y per tant d'inmerescuts elogis.

Si als conceibir l'obra no perseguí altre fet que 'l de proporcionar als espectadors un motiu més per passar un rato distret y ben divertit, cregui que ho logrà, donchs la numerosa y bastante lliguda concurrencia que omplia la sala d'espectacles, passat lo monòleg llarg y pesat d'en Benigne ab que començà l'obra, no para de riure. Lo públich, donchs, ab sa conducta, confirma nostra opinió.

Mes si no hagués sigut aquest lo seu projecte, hem de considerar lo valor dramàtic de l'obra, aquest és ben escàs, cesa no extranya, puig son tantas las dificultats que s'han de vèncer, que tota primera obra apareix ab grans incorreccions.

Tenim en «La pau turbada», que mentres en Benigne y Claret es un matrimoni de costums patriarcaus, dotats d'un caràcter del temps de Mari-Castanyà, altre, 'l de Ramon y Claret, son de costums y caràcter de la actual època, com ho es Olimpia que representa una cantadora del «Edén-Concert» de Barcelona, ahont passa la acció, contrast que extranyem com l'autor no se'n va apercebir y que 's pot ben evitar, com es innocent fer sortir al carrer à Benigne ab un escapulari demunt l'ermilla y per res més que perra dotar d'una altra escena à l'obra.

En la cuestió de moure 'ls personatges es ahont més à las foscas ha anat l'autor. La casa de Benigne no resulta la llar d'una família, sino un carrer per qui lloch tothom hi tranzita sens calquer trigar; entrades y sortidas sense concert tenen lloch à la habitació propietat d'un particular y à fé que casi gens li costaría harmonisarlas ja que per lo Xicot de la portera sabem que à la casa hi ha qui 's cuya de vigilar.

Per nosaltres aquells son los defectes que en l'obra s'observan, jutjada teatralment; literariament, pateix del defecte de ser massa llargs los primers «monòlegs» de Benigne y Ramon y 'l dialech d'aquell ab Claret, que podria molt ben escursar-se y sisix encara s'evitarian repeticions de paraules y fins algau existe un xic massa vert que en lloch d'avforir perja dica à l'obra.

Res més ('l amich Ferré potser diga ja 'es bastant) hi tenim que censurar.

D'aplauces també n'hi podem y n'hi devrem tributar parlant ab cumplida llibertat.

Hi ha en «La pau turbada» ben trobades y millor desenroillades escenes còmicas que fan riure al més filosof, especialment una de las últimas provocada per lo xismós Xicot entre 'l pacífich matrimoni de Be-

LO SOMATENT

nigues y algunes xistes que si bé son intencionats no passen d'aquí y se sentan ab agrado.

L'obre, en conjunt, agrada molt á la concurrencia, qui aplaudi fortament al caure l'obelisco y per lo tant podem assegurar que no serà la darrera vegada que l'esseboriran les famílies dels socis d'aquella tan coneguda societat.

F. C. y E.

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil

del dia 30 de Abril de 1898

Naixements

Manuel Torroja Motiló, de Joan i Isabel. Rossen-
do Sans Llobet de Frederich y Dolors. Teresa Alco-
ver Pujol, del Pere y Rosa.

Matrimonis

Anton Vernia Martorell, ab Isabel Terrago Pons.
sai à s'aprenentzal i D'uruncions Cap.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—La Invenció Santa Creu.
Sant de demà.—Santa Mònica.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Última hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	44'25	Filipínas
Exterior	62'70	Aduanas
Amortissable	Cubas 1886	58'
Fransas	16'50	Cubas 1890
Norts	18'50	Obs. 6 0'0 Fransa 58'
Exterior París	33'	Obs. 3 0'0
París	102'	GIROS Londres 51'50

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agó de tota classe de valors, compra de monedes y bitllets de tots los païssos.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realitzadas en dia d'ahir a Barcelona facilitades per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	43'80	Cubas del 86	57'75
Exterior	62'30	Cubas del 90	45'75
Colonial	50'	Aduanas	68'
Norts	18'60	Oblg. 5 p 0 Almansa	65'
Fransas	16'60	Id. 3 p 0 Fransa	32'
Filipinas			

TURBESSES el PARÍS Se reben ordres pera operacions de Bolso. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa.

Descompte de cupons y compra de monedes d' or de tots los païssos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Llaurodó Prats, don Joan Vallés Vallduví y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dies fetxa.
» á » vista.

Paris á »

Marsella á 30 »

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	010	010	010
Gas Reusense	750		
Industrial Harinera	500		
Banch de Reus	475		
Manufacturera de Algodón	400		
C. Reusense de Tramvias, privilegiadas al 5 per cent.	150		

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 30

De Barcelona en 6 horas, v. inglés «Arana», de 920 ts., ab efectes, consignat als senyors Mac-Andrews y C.

De Isla Cristina en 38 dies, l. «San Alejandro», de 43 ts., ab tunyina, consignat á don Joseph M. Ricomá.

De Bilbao y esc. en 25 dias v. «Duro», de 482 to-

nelades, ab efectes, consignat als senyors Fills de B. Lopez.

De Burdeos y esc. en 10 dias, v. francés «Les 3 frères Conseil», de 825 ts., ab bocoyys buyts, consignat als senyors Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.

De Cette en un dia v. Luis Barre, de 370 ts., ab bocoyys buyts, consignat als senyors T. Ramón y C.

De Nova Orleans en 71 dias corb. italiana «Santa Fara», de 520 ts., ab dogas pera don Manuel Montguí, consignat á don Emili Borrás.

Despatxadas

Pera Barcelona v. «Duro», ab tránxit.

Pera Cette v. Luis Barre, ab vi.

Pera Port Vendres pol. gol. francesa «La Paix», ab vi.

Pera Valencia v. francés «Les 3 freres Conseil», ab tránxit.

Barcos á la carga

Pera Génova, estará á la carga lo 3 de Maig lo va por «Unione», que despatxan los Srs. Casaseca y Terri.

Pera Christiania, Christiansand, Arendal, Stevanger, Bergen, Aalesund, Christiansund y Trondhjem, adméten carga pera aquests ports y demás de Noruega, sortirà lo dia 12 lo vapor «Sevilla» que despatxan los Srs. Boada germans.

Pera Marsella, Gothenburg, Copenhagen, Stockholm, Christiania, Bergern, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundsvall, Stettin, Danzig, Koenigsberg, Libau, Riga y demás ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estará á la carga lo dia 12 lo vapor «Italia», que despatxan los Srs. Boada germans.

ANUNCIS PARTICULARS

Errors que deuen
desvaneixers

Cap remey, ja sia unutra, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia sisquera.

Totas las celebracions médicaas, així nacionals com extranjeras, están contestes, y ma llarga práctica m' ho ha demostrat, que la curació de las hernias perteneix unica y exclusivament al art mecanic, acompañat dels coneixements anatómichs suficients.

No deu confiar en las benas ni en los braguers anomenats sense ressorts, ni ferros, ni acers, donchs á aquestos se deu la major part de las defuncions que escurriren per hernias estranguladas, en rabi á ser insuficients pera contenir las hernias.

Molts son los que venen braguers; molt pochs los que saben colocarlos, rarissims los que coneixen lo que es una hernia.

A LAS MARES

Avans de sacrificiar á vostres fills ab una vena, bruta, incomoda y perillosa, consulteu ab vostre metje, ab seguitat yes dirá que pera la curació de vostres petits, lo remey mes prempete, segur, net, fàcil, cómodo y econòmic, es lo bragueret de caucho ab ressort, testimoniando així lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplàtichs pera evitar lo carregament d' espallitas.

Faixas hipogástricas pera correjir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

ciruriá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clauselles e Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

ULTIMA HORA

Madrid 2.

Se diu que en lo combat de Cavite los yankees sufren 500 baixas y 1's espanyols 600.

Los representants catalans s'han reunit en lo Senat pera tractar de la falta de blats y la baratura de las carns.

—Cablegrafian de Manila y's donan visos d'oficials á las noticias que l' Jefe de la Escuadra yankee ha exigit del Capità General que li entregui tots los treixos de guerra que hi ha á la plassa, concedintli pera efectuarlo unes pocas horas.

—S'assegurava ahir nit que l' Gobern de Washington ha enviat ordres á la escuadra que bloqueja la Habana que bombeji totas las poblacions ports de mar de la isla.

A aquest efecte s' afegia, pero no passa de rumor, que han bloquejat Santiago de Cuba.

—Sagasta ha celebrat una conferencia ab la Reyna Regent, y sembla que l' ha posat al corrent del general estat del país.

Los politichs creuen que s'ha tractat de tancar les Corts y de suspender las garantias constitucionals.

—Lo Gobern ha telegrafiat al general Blanco que pera evitar una repetició de lo ocorregut al «Argonau-

ta», d' aquí en endavant eviti lo trasllader tropes sense tenir una seguretat de que begin d' arribar á son destí.

—Desde Nova York diuen que s' ha intentat voler dos cassatorpedos que s' construïen á Perthland. S' accusa á dos obrers espanyols.

—Dien un telegramma de Cayo-Hueso que desde aquell port s' eviran en varis punys grans columnas de fum.

—Un yate nortamerican que estava ancat en lo port de Cádiz ha canviat la bandera yankee per la espanyola.

—Lo Gobernador Aguilera també ha estat en lo regi alcàsar, informant á la Reina sobre ls tumults d' ahir nit.

Respecte á aquells sucessos res poguerem telegrifar á causa de la activa censura que s' exerceix.

—Ha sigut fuselat després de judici summarissim l' espanyol Iglesias, á qui s' accusa á Washington d' intentar volar lo creuher «Puritain».

—Segons telegrafian de Washington, lo tribunal de presas ha acordat sia tancada en una fortalesa la docació del «Panamá».

—S' accentuan las simpatias dels francesos cap a Espanya. Encarque l' Gobern ha impedit las suscripcions á nostre favor, aquestas se fan privadament y ab bon èxit.

M. Finde diu haver rebut amenassas, per qual ratió s' ha estableert una especial vigilancia en la legació nortamerican.

Lo Govern espanyol ha fet recullir proclamas en favor d' Espanya que circulaven ab profusió.

—S' ha rebut un cablegramma oficial de la Habana diuent que á dos quarts de set de la tarde intentaren un desembarch en la platja Herradura un scorassai, tres barcos petits y varijs llanxetas. Al veurels nostres forces, feren foc sobre ells, presentes contestats ab vuyt 6 de canonenades.

En sa vista, l' enemic se retirà envers la costa, apareixent á las vuyt de la nit en la platja Domilice.

—Dien de Filipinas que ls xinos en sa majoria s' acullen al pabelló alemany, devant la gravetat de las circunstancies.

Paris 2.

Se creu que ls yankees s' apoderaran de Filipinas.

Circulan notícias contradictorias que no telegrafia per no aumentar la contusió que aquí deu regnar. S' assegura que dos barcos yankees han anat á fons en lo combat de Manila.

Telégramas particulars de «Lo Somatent»

ATACAZONADA Madrid 2, 9'45 mati.

Per un telegramma particular se sap que l' Cónsul d' Inglaterra á Manila ha celebrat una conferencia ab lo Jefe de la escuadra nort-americana que té bloquejada la capital.

Los habitants per por á un hombeig emigren cap á l' interior.

Lo pànic es gran.

Madrid, 2, 10 mati.

Telegrafian de Manila que ls tripulants del barco «Isla de Mindanao», que de la Companyia transatlàntica passa á propietat del Gobern d' Espanya y que es un dels quatre que s' tirà á fons arrans lo combat d' ahir, se sap que s' han pogut salvar.

Madrid 2, 6 tarde.

Se diu que l' ministre Moret ha tingut de refugiar-se á la casa que ocupa l' Embaixador d' Inglaterra en vista de la excitació que regna al poble y ls crits que contra ells s' han donat.

Madrid 2, 11 nit.

En lo Consell de Ministres que s' ha celebrat aquesta tarda s' ha acordat declarar en estat de siti á la capital.

S' espera que avuy mateix á la nit se publicarà l' corresponent bando proclamant la Lley Marcial.

—Las Corts se reuniran demà al matí pera celebrar sessió. S' augura que la sessió serà tan curta com interessant.

Hi ha gran espectació per sentir com s' expressarà la Cambra popular.

Es general la opinió de que demà l' Gobern se declarerà en crissis.

—Ha cablegrafiat de Manila lo capitá general que en virtut de la conferencia celebrada entre l' Jefe de la escuadra que bloqueja la capital y l' consul d' Inglaterra, aquest ha manifestat al senyor Augusti en nom del almirant yankee que fassi entrega de tots los barcos petits nostres existents en la bahia.

La contestació del Capità ha sigut curta y expresa: «que vinguin á agafarlos».

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

